

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobce: **V. M.**
zastoupen JUDr. Petrem Novotným, advokátem
se sídlem AK 100 00 Praha 10, Archangelská 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3
poštovní schránka 21/OAM

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2022, č. j. OAM-770/ZA-ZA12-VL14-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2022, č. j. OAM-770/ZA-ZA12-VL14-2021, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 7. 1. 2022 rozhodl žalovaný správní orgán o nepřípustnosti žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení zastavil s odkazem na § 25 písm. i) tohoto zákona.

2. Žalovaný své rozhodnutí zdůvodnil tím, že žalobce podal opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, která byla zhodnocena jako nepřijatelná dle § 11a odst. 1 zákona o azylu. V uvedeném ustanovení je upravena možnost posoudit opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany jako nepřijatelnou poté, co žalovaný posoudí, zda žadatel uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Žalovaný v napadeném rozhodnutí hodnotil situaci na Ukrajině a dospěl k závěru, že v zemi původu žalobce nedošlo od července 2021, kdy Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) hodnotil bezpečnostní situaci na Ukrajině v souvislosti s případem žalobce, k zásadním změnám v takové míře, aby mohly představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

II. Žalobní argumentace

3. Žaloba namítá, že žalobce v novém řízení sdělil, že je ženatý, je státním příslušníkem Ukrajiny, téže národnosti, jeho manželka, V. M., je ruské státní příslušnosti. V ČR se manželům narodila dne 6. 3. 2021 dcera A., které ještě občanství nevyřídili, kdyby dostala ukrajinské, musela by vycestovat. Ve vlasti žalobce naposledy bydlel v Zakarpatské oblasti v obci Novoselica. Jako důvod žádosti žalobce uvedl, že zde má manželku s dítětem, není kam odjet, manželka je Ruska a on Ukrajinec, vzali se, pokusil se žít v Rusku, ovšem měl problémy s vyřízením dokladů, dvakrát mu žádost o pobyt zamítli. Poté odjeli na Ukrajinu, ale toto se opakovalo vůči jeho manželce. Protože žalobce v ČR pracoval, rozhodli se žít zde. Při jeho první žádosti se projednávala i jeho vojenská služba, tehdy měl 26 let a vojenská povinnost se ho již netýkala.
4. Žalobce se obává návratu do země původu v důsledku dlouhodobě probíhajícího vnitrostátního ozbrojeného konfliktu, byl by v případě návratu zřejmě povolán do armády a následně nasazen do bojových operací, kde by byl reálně ohrožen na životě. Ukrajinu není možné prohlásit vůči němu za bezpečnou zemi původu, je přesvědčen, že uvádí nové skutečnosti a jeho žádost měla být meritorně posouzena. Je přesvědčen, že žalovaný porušil § 3 a § 50 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, když nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou významné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný s ohledem na okolnosti případu a též si neopatřil potřebné podklady. Pokud by tak správní orgán učinil, musel by žalobci udělit azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňkovou ochranu dle § 14a, a to s ohledem na nabírající intenzitě ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny. Ruská federace shromažďuje velké množství vojáků na společné hranici a hrozí vojenskou intervencí.
5. Žalobce rovněž žádal o odkladný účinek žaloby, jeho žádosti krajský soud usnesením ze dne 9. 3. 2022 vyhověl.

III. Vyjádření žalovaného

6. Správní orgán podal k žalobě své vyjádření dne 16. 2. 2022. Žalovaný popřel oprávněnost žalobních námitek, odkázal na obsah správního spisu, s tím, že důvody pro opakované meritorní posuzování věci neshledal, žalobce neuvedl žádnou novou skutečnost, která by ve smyslu zákona o azylu odůvodňovala opětovné vedení správního řízení a hodnocení důvodů odchodu žalobce z vlasti, jakož i jeho obavy z návratu. Od předchozího

meritorního posouzení žalobcovy věci na Ukrajině nedošlo k změnám, které by mohly představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, naopak, žalovaný shledal shodné důvody a motivy neochoty navrátit se na Ukrajinu, jaké žalobce uváděl v průběhu prvního řízení. K obavě žalobce, že by mohl být povolán do armády, žalovaný sdělil, že taková obava není relevantním důvodem k udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rovněž sdělil, že si je situace na Ukrajině vědom, nicméně nelze předjímat, jak se bude situace nadále vyvíjet. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. Jednání krajského soudu

7. Dne 11. 7. 2022 krajský soud projednal žalobu žalobce. Zástupce žalobce připomněl aktuální situaci v zemi původu žalobce, kdy od 24. 2. 2022 došlo k ozbrojenému útoku na Ukrajinu a probíhá prakticky válka mezi Ukrajinou a Ruskou federací, plynoucí zejména ze situace v Luhanské a Doněcké oblasti, zmíněným datem situace prakticky vygradovala do přímého vojenského konfliktu, a to prakticky na celém území Ukrajiny. Je pravdou, že ozbrojené boje probíhají zejména na východním území, nicméně raketové útoky probíhají i v oblasti Oděsy, Lvova a dalších ukrajinských měst, situace je od uvedeného data prakticky neměnná. Žalobce je ve věku, kdy by byl zřejmě povolán jako voják, těchto umírají stovky denně a nejde jenom o vojáky, ale též i o civilisty. Zcela jistě tak nelze nyní Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Z uvedených důvodů a s odkazem na žalobu pak žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Na náhradu nákladů řízení žalobce účtoval náklady právního zastoupení, spočívající v částce 15 342,- Kč.
8. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na písemné vyjádření, navrhla zamítnutí žaloby jako nedůvodné, náhradu nákladů řízení žalovaný neúčtuje.
9. Krajský soud konstatoval podstatné skutečnosti, plynoucí ze správního spisu, kdy žalobce poskytl žalovanému údaje ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 15. 9. 2021, kdy uvedl, že je ukrajinské národnosti, pravoslavného vyznání, nikdy nebyl politicky angažován. Jako důvod žádosti označil rozdílnou státní příslušnost svoji a manželky a z toho plynoucí problémy s vyřízením dokladů při společném pobytu manželů v jedné ze zemí jejich příslušnosti. Součástí správního spisu jsou žalovaným shromážděné podklady o situaci v zemi původu, s nimiž byl žalobce dne 21. 10. 2021 seznámen a k nimž podal žalovanému dne 4. 11. 2021 své vyjádření.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud po přezkoumání věci konstatoval, že neshledal oprávněnost žalobních námitek v daném případě, neboť argumentaci žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí považuje za dostatečnou a adekvátní zjištěným okolnostem případu. Krajský soud tedy uzavřel, že pokud by měl rozhodovat danou věc dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, konstatoval by, že neshledal v novém řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany žádné okolnosti, které by bylo možné označit jako novou skutečnost nebo zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a svědčily by o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

11. Žalovaný považoval Ukrajinu za zemi původu, která je u osoby žadatele bezpečná oprávněně, neboť situace v zemi původu se od posledního meritorního projednání věci bezpečnostně závažněji nezměnila a jím uváděné důvody žádosti o mezinárodní ochranu byly dostatečně vypořádány jako nerelevantní.
12. Krajský soud však dále nemohl přehlédnout další vývoj bezpečnostní situace na Ukrajině, kdy je obecně známo z každodenních zpráv hromadných sdělovacích prostředků, že dne 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt invazí vojsk Ruské federace. Krajský soud konstatuje, že v době vydání rozhodnutí žalovaného takto vyhrčená situace v zemi původu nebyla, nicméně již v té době existoval dlouhodobý konflikt na východním území Ukrajiny. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že „na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu“ – znění § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 zákona o azylu, dále příloha I. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“).
13. Na základě skutečností, uvedených v bodě 12 dospěl krajský soud k přesvědčení, že v daném případě byly splněny podmínky prolomení zásady, upravené zněním § 75 odst. 1 s.ř.s., tedy, že při přezkoumávání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, neboť z judikatury správních soudů lze dospět k závěru, že jedním z důvodů pro prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle tohoto ustanovení musí zajistit členské státy EU, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a ex nunc (tedy podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Dle čl. 52 odst. 1 cit. směrnice se pak povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu výše cit. ustanovení vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. Vzhledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu má cit. ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po uvedeném datu – viz rozhodnutí NSS ze dne 10. 8. 2017, čj. 1 Azs 194/2017. Jak plyne z výše uvedených skutečností, je uvedená povinnost povinností právě krajského soudu.
14. Krajský soud si je vědom závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, který ve vztahu k aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice soudem připomněl, že takto lze uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod. V daném případě je krajský soud přesvědčen, že válečný stav na Ukrajině, s ohledem na výše uvedené datum jejího napadení, skutečnost, kterou nemohl žalobce ve správním řízení uvést, představuje. Uvedená skutečnost – válečný stav – je pak dle názoru krajského soudu i specifickou situací, k níž musí soud přihlédnout i z vlastní iniciativy – zde srovnej např. závěry rozhodnutí NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 1 Azs 288/2020. V uvedené souvislosti pak krajský soud považuje popsany konflikt, probíhající v současné době v zemi původu žalobce, za obecně známou skutečnost, kterou není potřebné dokazovat při jednání soudu a soud dospěl k přesvědčení, že absence ústního jednání do práv účastníků řízení žádným způsobem nezasáhne.

15. Krajský soud dospěl k závěru, že Ukrajina – zem původu žalobce – v době současné nemůže být považována za bezpečnou zemi původu, tedy tak, jak ji má na mysli právo EU i zákon o azylu. Vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt již neprobíhá pouze na východním území Ukrajiny – Luhanská a Doněcká oblast – ale má podstatně širší rozsah, bude na správním orgánu, aby intenzitu ozbrojeného konfliktu v návaznosti na příslušnou právní úpravu v novém řízení aktuálně a vyčerpávajícím způsobem zhodnotil, a to i s přihlédnutím k dosud učiněným opatřením mezinárodního charakteru, např. předběžnému opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022, vydanému na žádost Ukrajiny, kdy soud vyslovil mj., že současná vojenská aktivita, zahájená 24. 2. 2022 v různých částech Ukrajiny, vyvolává skutečné a trvalé riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva, zaručených Evropskou úmluvou o lidských právech.
16. Po přezkoumání věci dospěl krajský soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2022 nemůže jako zákonné a správné v současné chvíli obstát, a to z důvodů, uvedených výše v bodech 12 – 15. Krajský soud reagoval na pozdější skutkový vývoj věci na Ukrajině, který posuzoval dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, je přesvědčen, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ odůvodnění svého rozhodnutí, vyžaduje aktuální doplnění. V novém řízení pak nebude prostor pro vyřízení věci dle § 10a odst. 1 písm. e) a § 25 písm. i) zákona o azylu, nýbrž k vydání rozhodnutí, které posoudí podmínky všech forem mezinárodní ochrany k situaci na Ukrajině, která bude v době rozhodování správního orgánu aktuální. Zejména bude nutné znovu se v nové situaci zabývat státní příslušností obou manželů a námitkou možného soužití a řádného vyřízení k tomu potřebných dokladů v některém z obou států ozbrojeného konfliktu, rovněž pak bude nutné učinit aktuální relevantní závěr o hrozbě vážné újmy zejména ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Vysloveným právním názorem soudu je žalovaný vázán s odkazem na ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.
17. Po přezkoumání a projednání věci krajský soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s.ř.s.).

VI. Náhrada nákladů řízení

18. Náhradu nákladů řízení soud nepřiznal žádnému z účastníků. Žalovaný náhradu nákladů řízení nežádal. Žalobci pak krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal z toho důvodu, že důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného byla změna bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohl žalovaný v době vydání svého rozhodnutí předvídat (§ 60 odst. 7 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 12. července 2022

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně